

Enemmän irti uusista lääkkeistä

Vakavien sairauksien hoito etenee, ja kehittyneet lääkehoidot parantavat hoitotuloksia. Hyödynnetäänkö uusia mahdollisuuksia kuitenkin tarpeeksi?

TEKSTI MARJO KANERVA KUVA SHUTTERSTOCK

Vuonna 2010 julkaistun selvityksen mukaan noin joka kolmas sairastuu syöpään jossain elämänsä vaiheessa. Tilanne ei kuitenkaan ole niin paha kuin miltä se voi kuulostaa. Uudentyyppisiin täsmällisiin vaikutusmekanismeihin perustuvat hoitovaihtoehdot parantavat eri syöpätautien hoitoennustetta.

Onko silloin kuitenkin vaarana, että kustannustaakka kasvaa? Ei välttämättä. Hoidon vaikutuksia kannattaa tarkastella uudesta näkökulmasta.

Yhä vaikuttavampaa hoitoa

Uudet lääkehoidon muodot rajautuvat useimmiten niihin tautimuotoihin, joihin sen vaikutusmekanismi on suunniteltu. Puhutaan aiempaa rajoitummista potilasryhmistä. "Oikea hoito oikealle potilaalle oikeaan aikaan" on kustannusten ja vaikuttavuuden kannalta avainkysymys.

Professori **Janne Martikainen** Itä-Suomen yliopiston farmasian laitokselta arvioi, että markkinoille tulevat uudet valmisteet ovat usein kalliimpia mutta tehokkaampia kuin monet käytössä olevat lääkkeet. Potilaat myös yleensä sietävät niitä paremmin, joten heidän elämänlaatunsa paranee.

Uusi hoito pitäisi Martikaisen mukaan nähdä investointina potilaan tulevaisuuteen. Myös lääkkeiden kokonaistaloudelliset vaikutukset on hyvä huomioida entistä laajemmin.

- On tärkeää arvioida vaikkapa toiminta- ja työkykyyn liittyviä tuottavuuskustannuksia ja kokonaistaloudellisia vaikutuksia yhteiskunnassa. Pystyykö ihminen esimerkiksi palaamaan työelämään?

Uusi hoito pitäisi nähdä investointina potilaan tulevaisuuteen, huomauttaa professori Janne Martikainen Itä-Suomen yliopiston farmasian laitokselta.

Kustannustaakkaan liittyviä huolia valaisee Paulus Torkin ja kumppanien tuore tutkimus, jonka mukaan syövän hoidon kokonaiskustannukset suhteessa potilasmäärään ovat Suomessa 2010-luvulla jopa laskeneet.

Kannusteita vai rajoitteita?

Martikainen pitää tärkeänä saada uusia hoitoja käyttöön entistä nopeammin. Asia ei kuitenkaan valitettavasti ole niin yksioikoinen.

- On olemassa kustannusvaikuttaviksi todettuja hoitoja, jotka ovat kuitenkin käytännössä liian kalliita. Yksittäisen syöpäpotilaan lääkkeet saattavat maksaa jopa yli 40 000-60 000 euroa vuodessa.

Ratkaisuksi hyötyyn ja kustannuksiin liittyvään epävarmuuteen on ehdotettu budjettiriskin jakamista tai vasteeseen perustuvaa riskinjakomallia lääkevalmistajan kanssa. Näin lääkevalmiste voitaisiin ottaa käyttöön ja vaikuttavuuteen liittyvää tietoa kerätä ennen lopullisia päätöksiä.

Ensimmäiset askeleet tähän suuntaan on jo otettu. Lääkkeiden hintalautakunta eli Hila kokeilee parhaillaan ehdollista korvattavuutta. Myös monet sairaalat ovat ottaneet käyttöön riskinjon malleja.

Toivoa sopii, ettei tämä käytäntö jäisi tilapäiseksi vaan saisi lainvoiman lähivuosina. ●

"Oikea hoito oikealle potilaalle oikeaan aikaan on kustannusten ja vaikuttavuuden kannalta avainkysymys."

* Syövän hoidon kehittäminen Suomessa 2010-2020 -raportti